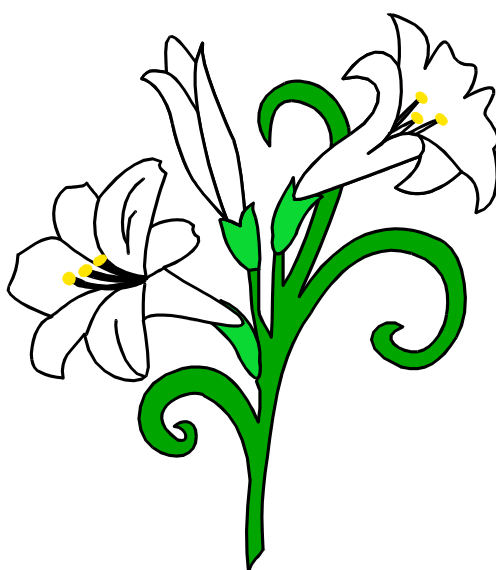

SOKNDAL SKOLE

SORGPLAN

BEREDSKAPSPLANEN ER UTARBEIDET AV:

Anne Nesvåg, Kristhild Nuland,
Asbjørg Saure Tengedal og Bjørn Hultman.
Helsesøster Randi Holmen og psyk. sykepleier Gunvor Stene
har også vært involvert.

Revidert i 1998/99. (2011)

Ny endring 2017: Bente Brambo, Tove Nesvåg Uthaug, Monica Zebrowski, Bjørn Inge Mydland og Karen Arnø Grastveit etter høring i personalet.

HVA GJØR VI NÅR ...

NÅR EN ELEV DØR

- Når rektor har fått melding om et dødsfall ,varsler han alle ansatte snarest. SMS- varsling og mail brukes.
- Rektor kontakter kriseteam ved helsesøster, som kan komme på skolen og bistå.
- Rektor informerer tillitsvalgt og verneombud.
- Lærerne må møte 1/2 time før skolestart neste dag. (evt. sammenkalles så snart som praktisk mulig.) Ved samling på personalrommet for ansatte har en lys, hvit duk og blomster. Her gis kort informasjon om hva som har skjedd. Rektor lager et kort informasjonsbrev som leses opp i klassene og sendes med hjem.
- Teamene informeres også om å ta vare på hverandre – er det noen som trenger hjelp og oppfølging?

Samling for elever med foresatte eller ansatte på ettermiddagstid

- Hvis det er en elev som er død, arrangerer skolen ved rektor og kontaktlærer en samling i klasserommet for alle elever og foresatte på dette klassestrinnet. Dette skjer fortst mulig. Kriseteam ved helsesøster bes om å bli med på samlingen.

Samlingen har et enkelt innhold:

- Bilde av eleven med lys og blomster på et eget bord.
- Leser dikt – gjerne fra "I den ordløse time" av Tove Houck.
- Forteller hva som har skjedd.
- Snakker om sorg, lov å gå inn og ut av sorgen.
- Elevene kan tenne te-lys ved siden av bildet.
- Klassekontakter spørres om å ha med saft og kaffe.

Samling i klasserommet

Kontaktlærer i alle klasser orienterer kort om hva som er skjedd, ut fra utdelt infolapp. Det tennes lys i aktuelle klasserom.

Tips til samtale om det som har skjedd. Se side 15 i Ekvik: Skolen i møte med elever som sørger.

Gråt, samtale, tegning, dikt.

Minnesamvær i kantina

For alle det er aktuelt for av elever og personalet. Kriseteam ved helsesøster bes om å være tilstede.

- FØR DETTE: - Rektor har hatt kontakt m/hjemmet og fått opplysninger/orientert om storsamling.
- Duk - lys - blomster klar i kantina.
- MUSIKK: Klassisk eller annet aktuelt- ferdig innspilt
- REKTOR: - Snakker kort om hva som er hendt.
Snakker om eleven.
Dveler også ved sorg/sorgreaksjoner (kort)
- EVT.: Opplesing av dikt, eller annet passende stoff.

Rektor orienterer også om det praktiske opplegg for dagen, og dagene framover.

Tilbake i klasserommet

- Snakk om det, etter behov i klassene.
evt. skrive/tegne hva en tenker på
evt. lese i f.eks. Farvel Rune. - Sommerland.
evt. Vanlig skolearbeid.
- Elevens klasse: Bevar minnene, pulten, tegninger, evt. lys, duk en tid framover (naturlig skifte/ca. 1 mnd.)
Se Ekvik, side 14.
- Klasselærer kontakter hjemmet til avdøde.

Langsiktig markering, se Ekvik, side 30 og Dyregrov, side 140.

Helsesøster bes om å komme innom i klassen med jevne mellomrom en tid fremover.

NÅR EN ANSATT DØR.

Kollegiet må sammenkalles så snart som mulig. Tilgjengelig informasjon gis, og det må gis tid og anledning til samtale i kollegiet.

Overfor elevene vil opplegget bli nokså likt det som er aktuelt når en elev dør, men personalet må også ta vare på hverandre. Tilkall evt. ressurspersoner utenfra.

Hvis det er en ansatt som er død, arrangeres en samling på personalrommet på morgenen (hvis det er i ordinær skoledag). Hvis det skjer i helg eller ferie, arrangeres det en samling på ettermiddag/kveld i kantine eller personalrom. Kriseteam ved helsesøster bes om å være med på samlingen. Innhold for samlingen blir som for elevene.

Informasjon:

Informasjon til ansatte på personalrom – når en vet det. Lys og hvit duk.

Det sendes kort infomail/SMS til alle ansatte hvis en får slik beskjed.

Det lages kort infobrev som sendes med elevene hjem.

Hvite lys i klasserom, der det er aktuelt – elever som kjenner godt den som er gått bort. Infolapp gjennomgås i alle klasser.

Kriseteam ved helsesøster kontaktes.

Tillitsvalgt og verneombud informeres.

Teamene informeres om å ta ansvar for hverandre – er det noen som trenger oppfølging?

Minnesamvær:

Minnesamvær i elevkantina med de som det er aktuelt for av elever og personale.

(Se oppsett som for hvis en elev er død)

Helsesøster og ev. kriseteam tilstede.

Begravelsesdagen:

Rektor minnetale fra skolen hvis familien ønsker. Hvis en elev dør kan også kontaktlærer være med.

Skolen stenges, hvis det er aktuelt at mange skal gå. Ungdomstrinn kan ha åpent for elever etterpå, dersom dette er aktuelt.

HUSK – vaktmester flagg.

Varsle busser om tidligere skyss.

SFO stenges også, husk beskjed.

Etterpå:

Teamene tar ansvar for hverandre. Vær obs på at behovene vil være veldig ulike.

Noen som trenger oppfølging? Kontakt adm., tillitsvalgt eller verneombud. Det

vanligste er å kontakte fastlegen. I helt spesielle tilfeller kan rektor kontakte Samko.

BEGRAVELSESDAGEN

Når en elev eller lærer er død. Husk flagget.

ANSATT:

Elevene er på skolen som vanlig, inntil begravelsen (evt. til kl. 11.00). Om dette varsles foreldrene i god tid.

Elever som ønsker det, kan gå i begravelsen, sammen med foreldrene.

I klassene: Informere om hvordan dagen blir. Snakke om det som kommer til å skje i begravelsen.

Fra og med begravelsen er altså elevene fri.

ELEV:

NB: Det er ikke fridag. Husk flagget.

- På forhånd: Kontaktlæreren må ta kontakt med foreldrene til avdøde om at en (klassen) ønsker å gå i begravelsen.
- For de elever som skal gå i begravelse, må foreldre kontaktes, og oppfordres til å følge barnet sitt i begravelsen. Kan stå på lappen som sendes hjem.

NB: Skolen må sende ut informasjonsbrev om skolens opplegg på begravelsesdagen, og foreldrene må be elevene fri for å gå i begravelsen.

Informasjonsbrev må inneholde f.eks.:

N.N. begravelse dag/dato, - klokkeslett.

Skolens opplegg for dagen:

- * Samling i klassene.
- * Skoledagens varighet.
- * Evt. åpen skole etter begravelsen.
- * Foreldre oppfordres til å følge elever som skal gå i begravelse.
- * Elever som skal delta i begravelse, bes fri.

Før begravelsen:

Før selve begravelsen, om morgenen:

Samling i klassene. Samtale, orientering om det som skal skje:

- a) Denne skoledagen.
- b) I begravelsen.

Mens begravelsen pågår:

(Dette gjelder altså de elevene som er på skolen, - ikke deltar i begravelsen.)

- En skoletime brukes til markering i de klasser der det er aktuelt
- 1 min. stillhet. Høytlesing - tegning.
- Pynt med blomster og lys.

- Flagget heises til topps når bisettelsen er over.

- Når det gjelder langsiktig markering, - se Ekvik, side 30 og Dyregrov, side 140.

NÅR NOEN AV ELEVENES NÆRMESTE DØR (for eksempel mor eller far).

Rektor gir beskjed til kontaktlærer så raskt som mulig.

Kontaktlærer informerer evt. andre lærere som er i klassen.

Kontaktlærer tar så snart som mulig kontakt med heimen (ta gjerne med en liten gave, blomst, bamse, etc.) Se Ekvik side 53 - 54.

Kontaktlærer avtaler når eleven skal komme på skolen, ofte en fordel å begynne raskt.

1. skoledag:

2 lærere i klassen (gjernede 3 første dagene). Kontaktlærer møter eleven og samtaler i enerom dersom dette er mulig. Lærer lytter mest mulig, elev forteller. Kontaktlærer og elev blir enige om hvem som skal fortelle i klassen (ofte blir dette i fellesskap). Viktig å fortelle eleven hva som skal skje i klassen denne dagen. Forbered også eleven på enkelte elevreaksjoner som gråt, latter, fleipete kommentarer, taushet. Eleven må få mye oppmerksomhet og anledning til å prate, skrive, tegne om det som skjedde etter behov.

I klasserommet: Lese ei bok om sorg (Farvel Rune)
 Samtale
 Involvere

Klassen gir en blomst (for eksempel blomsterkurv med bamse) e.l. til eleven som er i sorg alt den første dagen eleven er på skolen igjen, evnt. en av de første dagene.

Beskjed hjem om at evt. elever som vil delta i begravelsen ber seg fri på vanlig måte så fort som begravelsesdag er fastsatt. Dette vil særlig være aktuelt dersom det er mor eller far som er død.

Ved selvmord: Snakke om at vedkommende er død, men ingen detaljer. Barnas "har hørt at .." blir rolig snakket over med at slike ting vet vi oftest lite om - mange årsaker til død. En går heller over til å snakke om sorgen ved å miste en en er glad i. Snakke generelt om selvmord.
- Ekvik. side 48. - Dyregrov: Sorg hos barn, side 54.
La barna komme ut med det de tenker på.

Begravelsesdagen.

I begravelsen møter kontaktlærer.

Klassen gjøres oppmerksom på hvorfor kontaktlærer og evnt. andre elever er borte.

Begravelsesdagen markeres ved at flagget heises på halv stang. Dette skal gjøres når mor, far eller søsken er døde. I andre tilfeller kan dette sløyfes. I klasserommet redegjøres kort om hvorfor dette gjøres.

Etter bisettelsen kan klassen og kontaktlærer heise flagget til topps som en felles markering av det som har skjedd.

Husk at reaksjoner etter et dødsfall kan komme på et senere tidspunkt. Se Ekvik, side 30.

NÅR EN ALVORLIG ULYKKE SKJER PÅ SKOLEN

- Første voksne til stedet tar seg av eleven og sørger for at lege tilkalles.
- Rektor varsles.
- Den hjelpende lærer (som kan fortelle hendelsesforløpet, og klasselærer (som kjenner eleven) følger ambulansen.
- Administrasjon varsler hjemmet.
- Administrasjon sørger for å hente ev. søsken i barnehage e.l. dersom foreldrene ønsker det (eller trenger annen hjelp.)
- En annen klasselærer tar seg av klassen til annen hjelp kommer.

(Elevene sendes ikke hjem før nærmere beskjed fra rektor er gitt!!)

- Innringing etter friminutt utsettes til rektor har informert resten av lærerne (kort informasjon).
- Elevene går til sine klasser,
- De som har sett ulykken, samles i et ledig rom, og får snakke om ulykken. (Ansvarlig: inspektør)

Så snart etter som praktisk gjennomførlig:

Storsamling, der rektor orienterer konkret om det som har skjedd, og hva vi vet.

- Skolen fortsetter resten av dagen.
 - Noen elever trenger kanskje ekstra hjelp, - trekke inn kriseteam ved helsesøster.
- Unngå at disse elevene sendes hjem til tomt hus, - Foreldrene varsles, - elevene får tilbud om å bli på skolen til foreldrene kan komme hjem fra arbeid.

Rektor holder seg orientert om hvordan det går med eleven.

Orienterer lærerne neste morgen, - klasselærer orienterer elevene.

Hvis ulykken ender med døden, - se eget ark.

PERSONALSAMLING

- Rektor samler hele kollegiet så snart som praktisk mulig.
- Informerer om det som har skjedd. (Viktig at alle får samme informasjon.)
- Avklar hvordan resten av skoledagen blir.
- Hva med neste skoledag?
- Hva har vi å gi elevene av konkret informasjon?
- Hva med informasjon til hjemmene?
- Gjennomgå "Hva gjør vi når ..."
- Alle får sine oppgaver - i forhold til elevene, lærere, hjemmet, andre tilsatte, skolekontoret, presse, andre samarbeidspartnere (ressurspersoner i lokalmiljøet.)
- Uklarheter tas opp og avklares.
- Ved skoleslutt - ny samling. Oppsummering om hva som har skjedd, ny informasjon. (Aktuelt hvis det har skjedd i løpet av skoledagen.)

LITTERATUR:

- Steinar Ekvik: Skolen i møte med elever som sørger.
Atle Dyregrov: Sorg hos barn.
Magne Raundalen: Sorg og omsorg i skolen. (art. samling.)